

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Slovenska oblast ovira Cerkev pri izvajanju njene vloge in pristojnosti

Katoliška cerkev v Sloveniji je s svojim poslanstvom in vlogo zelo dejavna na verskem področju in v pastoralu. Moralno moč in zanos ji daje predvsem dejstvo, da ima bogato in izvirno tradicijo ter je vtkana v značaj in tkivo slovenskega naroda. Brez nje bi ne bilo slovenske kulture in narodne samobitnosti; vprašanje je, tudi če bi sploh imeli svojo neodvisno in samostojno državo, če pri njenem nastanku ne bi sodelovala tudi Cerkev.

Javnost pa je premalo seznanjena s sedanjim stanjem v slovenski družbi, ki ovira Cerkev, da bi lahko »s polnimi pljuči« izvajala svoje poslanstvo. Verski tednik Družina in časnik Slovenec objavljata veliko člankov in podrobnosti o tem, da poteka v državi sistematična obnova raznih cerkvenih objektov in drugih del za posodobitev materialnih pogojev Cerkev. To zahteva ogromna sredstva, ki jih prispevajo oziroma zbirajo verniki, med temi tudi zdomci oziroma izseljenci na tujem, z ugodnimi krediti pa sodeluje tudi Krekova banka.

Cerkev uspešno širi tudi svoje šolstvo oziroma pospešuje izobraževanje na verski podlagi. Teološka fakulteta v Ljubljani ima svoj oddelek tudi v Mariboru, nemara pa bo v štajerskem glavnem mestu ustanovljena tudi samostojna, nova teološka fakulteta. V Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani uspešno delujejo škofijska klasična gimnazija, dom za Slovence po svetu in Jegličev dijaški dom. Kandidatov za študij na škofijski gimnaziji v Šentvidu je zelo veliko, znatno več, kot jih te zavod lahko sprejme. Nadalje uspešno delujeta tudi škofijska gimnazija v Vipavi in gimnazija v Želimljah pri Ljubljani, ki jo upravljajo salezijanci.

Izviren in pomemben je družbenoetični študij, ki ga je uvedla teološka fakulteta na pobudo dr. Antona Stresa. Študij bo trajal dve leti, obiskovalcem pa bo nudil dopolnilna predavanja iz predmetov, povezanih s sodobno družbeno aktualnostjo v svetu in v Sloveniji; usposabljal jih bo za javno delovanje s teoretičnega in praktičnega vidika. Študij je prilagojen tako, da ga je mogoče obiskovati samostojno, ob delu ali pa v okviru drugega študija. Omenjene posege in pobude Cerkev financira sama (torej s prispevki vernikov in drugih darovalcev), ker oblasti pač izvajajo in poudarjajo načelo, da je Cerkev ločena od država; zato sama poskrbi za svoj razvoj in potrebe.

Ovirana je tudi pri sodelovanju glede nove šolske zakonodaje, ki jo pripravljajo v Sloveniji. O tem je Slovenska škofovska konferenca sprejela posebno izjavo, ki jo je podpisal predsednik konference, ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. V novi izjavi se Slovenska škofovska konferenca sklicuje na že prej zna-

no stališče, »da je nova šolska zakonodaja tako pomembna za celoten narod in državo, da je nedopustno, da bi jo obravnavala in izdelovala skupina ljudi iz samo enega nazorskega kota.« Predlogi katoliške Cerkev doslej niso bili upoštevani, čeprav je Cerkev »eden izmed tistih odločilnih vzgojnih in izobraževalnih dejavnikov, katerega izkušnje, izročilo in zasluge so za naš narod tako nesporne, da upravičeno pričakuje, da ji bo omogočeno, da prevzame svoj del odgovornosti za slovenski nacionalni program vzgoje in izobraževanja.«

Na predloge, pobude in zahteve Slovenske škofovske konference glede oblikovanja nove šolske zakonodaje ministrstvo za šolstvo in šport ni odgovorilo, hkrati pa je določilo rok - ki je sicer že potekel - za javne pripombe o omenjeni šolski zakonodaji.

Očitno je res, kar je zapisal nek komentator, »da je bilo v Sloveniji včasih nedopustno vse, kar ni bilo socialistično, danes pa je nedopustno vse, kar vzbuja potrebo po sprejemanju različnosti in drugačnosti.«

F.Z.

Nov dokument o razporočencih

Ko bere vernik v laičnih časopisih poročila o verskih zadevah, o škofovskih izjavah in cerkvenih dogodkih ali zborovanjih, mora vedeti, da je na žalost velika večina časnikarjev zelo slabo poučena o teh argumentih. Novinarji v glavnem iščejo le senzacijo, poudarjajo, kar se zdi pomembno le njim, in se pogosto omejujejo pri potvarjanju. Je jasno, da ima potem vernik napačen ali vsaj nepopoln pojem o dogodku ali poročilu. Dnevnik torej večkrat zavajajo vernike, ki si ustvarjajo mnenje na podlagi tega, kar berejo. In tega je veliko. Zato opozarjamo: kdor želi verodostojne in točne novice o verski problematiki, naj jih išče v verskem časopisu.

Pred kratkim je Kongregacija za verski nauk poslala vsem škofom po-

sebno pismo v zvezi z obhajilom in razporočenci (tu gre predvsem za ločene in ponovno - civilno ali kakorkoli že - poročene). V pismu beremo, da so tudi razporočenci člani Cerkev v moči svojega krsta in so jim zato še vedno odprte neštete možnosti za udeležbo pri cerkvenih dejavnostih. Njihov položaj nas sili k razmišljanju o razmerju med evharistijo in Cerkvijo. Napetost se pojavi, ko ni jasnosti glede vloge Cerkev; ta ni le kraj obhajanja obredov, kjer lahko postane tudi obhajilo nekaj avtomatičnega. Dejansko je evharistija višek, izvir, v katerem se rojeva življenje Cerkev. Cerkev odreka obhajilo razporočencem na podlagi dveh temeljnih resnic: njihovo življenje je »bistveno« v nasprotju z

(se nadaljuje na 2. strani)

Razmišljanje ob spominu rajnih

Del človeške družbe, ki izhaja iz krščanskih korenin, obhaja vsako leto na poseben dan spomin vseh rajnih. To je 2. november. Nekateri ga imenujejo dan vernih duš, drugi mu pravijo dan vseh mrtvih, vsi pa smo združeni v skupnem spominu z dragimi, ki so odšli v večnost. Spomin obhajamo na različne načine. Verni obiskujemo pokopališča in ob grobovih kaj pomolimo. Gremo tudi v božje hrame k sv. daritvi za rajne. Od časov Benedikta XV. (1914 - 1922) smemo imeti duhovniki na praznik vernih duš kar tri maše za pokojne. Tako je določil Benedikt XV. že pred koncilom, ko še ni bilo dovoljeno imeti več maš na isti dan.

Glavno je spoštovanje do pokojnih. V smrti smo si vsi enaki, po smrti tudi, saj vsi razpademo v prah. Razpadli so faraoni, ki so si kot zadnje počivališče zgradili piramide, in razpadel je tudi Lenin, pa čeprav so njegovo truplo balzamirali in položili v stekleno krsto.

Pri nas smo — hvala Bogu — že prišli do tega, da se izkazuje dostojna čast vsem vojakom, padlim v prvi svetovni vojni na eni ali na drugi strani. Prišli smo do tega, da se sme izkazovati javni spomin tudi tistim, ki so jih med zadnjo vojno in po njej pometali v kraške jame ali v skupna grobišča. Nad strastmi in nekdanjim sovraštvom končno le polagoma zmagujejo »pietas«, spoštovanje, odpustanje, prizanesljivost.

Zakaj različno spominjanje umrlih? Zareza izhaja iz različnega gledanja na našo usodo po smrti. Eni verujemo v Kristusa, zaupamo njegovi besedi »Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor veruje v me, vekomaj ne bo umrl«. Verujemo v nesmrtnost duše, v občestvo svetnikov, večno življenje in vstajenje mrtvih. Na tej veri in prepričanju sloni naš odnos do umrlih. V prah je razpadlo njih zemsko telo, njih duša pa čaka na ponovno združitev s telesom na sodni dan ob vstajenju vseh mrtvih. To ni bajka; to je nedvoumen Kristusov nauk in dvatisočletno pričevanje Cerkev. Tega ne moremo izpričati z dokazi, saj bi potem ne šlo več za vero, ampak za znanost. Znanost pa je skupna vsem ljudem in se po njej ljudje ne ločujemo.

Ločimo se po veri, t.j. po tem, komu zaupamo. Nekateri menijo, da o Bogu ničesar ne vemo in da nikdar ne bomo vedeli. Po latinsko se izražajo: ignoramus et ignorabimus.

Drugi se bolj poglobijo v vprašanje in pridejo do zaključka, da Boga ni in zato tudi človek nima neumrljive duše. S smrtjo je vsega konec. To hočejo znanstveno dokazovati in trdijo, da je človek sam sebi gospodar, edini ustvarjalec zgodovine in usode. Med te mislece spada tudi Karel Marks, ki je skoval usodno trditev »Vera je opij za ljudstvo«. Ne samo krščanska vera, temveč vsaka. Temu pravimo znanstveni ateizem, kot da bi imel Marks kake znanstvene dokaze za svojo trditev. Ob Marksa lahko postavimo slovenskega časnikarja Marka Crnkovića, ki je pred kratkim v Razgledih zatrdil: »Religija je pamet tistih, ki svoje pameti nimajo (A. Rebula, Beda Vidmar-Crnkovićeve »pameti«, Družina, 16. oktobra 1994).

Vprašanje je torej, komu zaupati, komu verovati. Ali tem mislecem, ki so le ljudje kot ti in jaz, ali pa Kristusu. Apostol je dejal: »H komu naj gremo? Ti imaš besede večnega življenja.«

K. Humar

Ker je v torek, 1. novembra, praznik ob dnevu vseh svetih, prosimo sodelavce in druge bralce Katoliškega glasa, naj pošljejo članke, prispevke in obvestila najkasneje do ponedeljka, 31. oktobra, ob 13. uri.

Njegova življenjska pot je še dolga...

Nov dokument o razporočencih

(nadaljevanje s 1.strani)

evharistijo in njihovega stanja ne more rešiti posameznik (duhovnik).

Vsi zakramenti izvirajo iz evharistije, ki je spomin na Gospodovo veliko noč. Zakramente je dal Kristus in jih izročil Cerkev, ki ne odloča o njih, temveč jih varuje, ohranja in deli kot neizmerno bogastvo. Poroka pa je še na poseben način povezana z evharistijo. Krščena ženina in nevesta se združita v Gospodu in sta poklicana, da živita tako, kot sta združena Kristus in Cerkev. In prav v evharistiji dobivata moč, da ostane eno telo v Kristusu, zvesta obljubi in zavezi, ki sta ju izrekla na dan poroke. Duhovnik je to le potrdil z besedami: kar je Bog združil, tega naj človek ne loči.

Ko pa obstaja sobivanje, kakršno je med možem in ženo v nasprotju z zakramentom poroke, tedaj postane prejem evharistije hudo ponarejanje zakramenta, nesmisel, objektivno protislovje z evharističnim zakramentom, z zvesto in neprekinljivo ljubeznijo.

Glede problema vesti obstaja velika zmeda, ki jo mediji, ki so v glavnem naperjeni proti Cerkev, samo se podpihujejo. Trdijo, da je nazadnjaški, kdor je v zakonu zvest, skoraj srednjeveški in ni v teku s časom ipd. Posameznik - niti duhovnik spovednik - ne more odločati v nasprotju z naukom Cerkev, kateri edini so bili zaupani in izročeni zakramenti.

Poroka je nekaj javnega in ne tajnega, zato se ne more duhovnik odločati za kaj izvenrednega niti pri spovedi, kjer velja njegovo osebno in »zaprtost« mnenje. Zadeva se torej ne more rešiti brez vidnega, zunanjega posredovanja Cerkev, ki ima edina pooblastilo od strani ustanovitelja Kristusa.

Je ta beseda trda? Če pri ljudeh kaj ni mogoče, je pa pri Bogu vse mogoče. Ostajajo molitev v raznih oblikah, poslušanje božje besede, dobra dela, odprtost do Boga in bližnjega. Tem osebam ostaja blizu duhovnik, da jim pomaga...

g.s.

Cerkev potrebuje tudi materialno podporo

Klic k sodelovanju in soodgovornosti se v vsakem kristjanu rodi že s samim krstom. Lahko bi celo rekli, da je aktivna soudeležnost pri življenju Cerkev naravni način, po katerem živeti svoj krst. Soudeležnost pa pomeni tudi »priti na pomoč potrebam Cerkev«, torej ekonomsko prispevati k njenemu delovanju.

Nedeljo, 6. novembra, bodo vse italijanske škofije posvetile sensibilizaciji za »odtegljive prispevke«. S tem želi Cerkev povabiti vernike, naj prispevajo k vzdrževanju duhovnikov, ki so nameščeni v 25.894 italijanskih župnijah.

Letos spomladi smo vas vabili k podpisu vsote osem od tisoč na davčnih prijavih mod. 740, 730 in 101 v prid katoliški Cerkev, sedaj pa vas prosimo za denarni prispevek, ki bo namenjen vzdrževanju duhovnikov. Te prispevke boste lahko prijaviili maja naslednjega leta na davčnih prijavih, tako da bo vsota, ki ste jo namenili za vzdrževanje duhovščine, odšteta od skupnega zneska vaših dohodkov.

Ta odtegljivost je sicer prednost, ki jo zakon omogoča državljanom,

ni pa vzrok, ki naj bi nagibal našo voljo k denarnemu prispevku. Temeljna motivacija je lahko le želja po solidarnem dejanju v korist cerkvene skupnosti, kateri pripadamo.

Krščanska prisotnost in pričevanje se v veliki meri izražata v naši odločitvi za solidarnost, ki jo lahko uresničujemo v družini, na delovnem mestu, v civilni družbi itd. Zato lahko mirnodušno trdimo, da se krščanska solidarnost izraža prvenstveno v korist materialnim potrebam Cerkev.

V naši deželi je bilo leta 1993 po-

Repentabrski pevci v Padričah

Pohvala in zahvala gre sta g. Bedenčiču, organistki gospe Mileni s pevskim zborom z Repentabra ter ravnateljici velikega doma za ostarele »Residence Livia Ieralla« na Padričah. Tu je g.a Milena bolničarka, večina osebja in mnogo pacientov pa slovenskega rodu. Tu je tudi poskrbljeno za sv. mašo. Toda ta nedelja je postala zares misijonska, kajti tokrat se je tu prvič brala sv. maša dvojezično in je prvič donela slovenska pesem. Za vse to je z ravnateljicini privoljenjem poskrbela gospa Milena. G. Bedenčič je pristrčno nagovoril prisotne in med drugimi poudaril, da lahko darujemo za misijone in sploh za svoje bližnje ne samo molitev in gmotno pomoč, ampak tudi nadloge in trpljenje, ki na stara leta vsakega bolj ali manj torejo. Ganljivo je bilo, ko je g. župnik stopal po kapeli od vozička do vozička, od stola do stola in delil sv. obhajilo. Ganljivo je bilo videti rosne oči onih, ki so po dolgem času spet slišali božjo besedo v svojem materinem jeziku. Še posebno je ganila slovenska pesem, ki jo je mešani pevski zbor tako dovršeno in pristrčno podal.

Tudi po sv. maši je zbor s svojim ubranim petjem v obeh jezikih razveselil prisotne v jedilnici. S kakšnim navdušenjem so starčki, starke in obiskovalci prisluhnili znanim pesmim v sloveščini, tržaščini in italijanščini!

Zbor je za slovo zapel še Marija skoz, življenje z željo, da bi nas ona srečno pripeljala tudi do konca življenja. Prirediteljem pa naj bogato povrne za njihov trud in požrtvovalnost.

N.M.

trebnih 11 milijard in 900 milijonov lir kot nujna integracija k že dodeljenim prispevkom za vzdrževanje duhovščine. Istega leta so odtegljivi prispevki znašali 1 milijardo in 418 milijonov lir. Lepa vsota, ki pa je žal še precej oddaljena od realnih potreb.

Nujno je torej, da kristjani vzamemo nase to odgovornost in s tem dejavno podpremo številne duhovnike, ki se dan za dnem trudijo, da bi približali ljudem evangelij in Kristusovo ljubezen.

Knjiga Janeza Pavla II. Prestopiti prag upanja

V slovenskem prevodu bo delo izšlo v Ljubljani sredi meseca novembra v založbi Mladinske knjige. Naslov knjige je izbral sam sveti oče. Gre za pristrčno in osebno vabilo vsakemu človeku, naj prestopi svoj prag. Delo je zaznamovano z močnim pečatom papeževe osebnosti, obenem pa gre za poglobljen dialog med vero in glavnimi življenjskimi vprašanji.

Malokatera knjiga je do sedaj doživela takšno predstavitev kot ta; verjetno prav zaradi pozornosti, ki jo vzbuja njen avtor. Saj je bilo v petih dneh (od 20. do 25. oktobra) prodanih že več kot 250.000 izvodov. Toplo jo priporočamo, ker vsi potrebujemo spodbude in odgovore na življenjske izzive. Za to se nam zdaj nudi izredna priložnost. Ne zamudimo je!

Dva slavljenca

V soboto, 29. oktobra, bosta obhajala zlato mašo dva naša rojaka: p. Maksimilijan Žitnik S.J. in dr. Jožef Pavlič; prvi v Rimu, drugi pa v kraju Ortisei na južnem Tirolskem.

Oba sta študirala v Rimu na Gregorijani kot gojenca zavoda Germanikum; ker po končanem študiju nista mogla v domovino, sta si izbrala drugo pot. M. Žitnik je bil najprej v romarskem svetišču Divino amore kot spovednik, nato je stopil k jezuitom, prišel v Rim na Gregoriano kot profesor na semeniški oddelku univerze. Že vrsto let je v univerzitetni knjižnici, sedaj kot viceprefekt. O njegovem delu priča obširno delo (4 zvezki) o biografiji in o zakramentih. A Žitnikovi najdražji skrbi sta spovednica in duhovno vodstvo (Divino amore, Mariazell v Avstriji in sedaj v Rimu - cerkev al Gesù).

J. Pavlič je šel po študiju na področje škofije Briksen: 13 let je bil v Eppanu (Appiano) pri Bocnu kaplan za italijansko skupnost (prejel italijansko državljanstvo), 2 leti katehet v Bocnu in nato 27 let v Ortisei župnik in dekan. Pred nekaj leti je šel v penzijo, a še vedno deluje.

Obema iskreno čestitamo in želimo vse dobro!

Lojze Škerl

OKENCJE

Darovanje

Tako se imenuje priprava darov v delu sv. maše, ki mu pravi mo evharistično bogoslužje. Pri vsaki maši vsi prisotni darujemo. Na oltarju sta kruh in vino, ki ju mašnik posveti in se spremenita v Kristusovo telo in kri. S kruhom in vinom darujemo sebe, svoje vrline in napake, da jih Bog sprejme in nas očisti. Kruh mora biti iz pšenice, vino pa iz grozdja. Duhovnik se poslužuje belega vina iz praktičnih razlogov.

Ko mašnik povzdigne darova, izreče besede: sad zemlje in dela človeških rok, sad trte in dela človeških rok. To je priznanje vsakdanjega dela in truda kmeta, delavca, gospodinje, vsakogar. Duhovnik sklene stavek z vabilom, naj sprejme Bog njegovo in skupno daritev.

Med darovanjem poteka tudi nabirka prispevkov skupnosti. Denar, nabran pri navadnih mašah, gre za cerkvene stroške in namene; del zneska gre za uboge, ki trkajo na vrata župnišča; duhovnik sicer dobro ve, kje je pomoč najbolj potrebna. Obstajajo tudi nabirke za posamezne namene (za misijone in prizadete ljudi po svetu). Moramo povedati, da so verniki zelo darežljivi, ko gre za pomoč potrebnim.

Daritev sv. maše nas torej uvaža k odprtosti in k dajanju: maša sama je dajanje, ker se je Kristus sam izročil za vsakogar izmed nas in želi, da bi tudi mi darovali pomoč, razumevanje, nasmech in ljubezen. Ko ujamemo bistvo in pravi globoki pomen sv. maše, nas dogodek, v katerega smo stopili, vsakokrat prenavlja. Deležni smo tega velikega bogastva - maše.

Jože

V NEDELJO, 30. OKTOBRA, bo ob 14.30 na mestnem pokopališču sv. maša za pokojne, ki so pokopani na pokopališču pri Sv. Ani in za vse rajne. Maševal bo g. Stanko Zorko.

Božja beseda je kakor kruh...

30. oktobra

31. navadna nedelja

»Bog je edini in ni drugega razen njega in ljubiti njega iz vsega srca, z vsem umom in z vso močjo ter ljubiti bližnjega kakor sam sebe je več kakor vse žgalne in druge daritve« (Mr 12, 32-33).

Evangeliji so svete knjige srečanj. Pripovedujejo o tem, kako se je Bog v osebi Jezusa iz Nazareta odpravil na pot, da bi srečal človeka, ga prestregel pri njegovem hitenju in njegovih opraviilih ter z njim pokramljal o cilju njegove poti in o smislu njegovih početij.

Eno od takih srečanj nam predstavi evangelist Marko v svojem 12.

poglavju. Gre za srečanje, ki se odvija na priljubljeno temo judovske verske tradicije okrog vprašanja »največje zapovedi«. Kaj je tisto prvo, na kar je potrebno biti pozoren?

Pismouk pride k Jezusu prav s tem vprašanjem. Katera je prva od vseh zapovedi? Že samo ime »pismouk« nam pove, da je bil ta člo-

vek dobro poučen v Mojzesovi postavi. Bil je celo učitelj in razlagalec Mojzesovega izročila. Pripadal je sloju farizejev, ki so zvesto varovali to dragoceno narodno dediščino. Bil so pobožni in dosledni. Prav ta njihova stroga doslednost je bila za večino izmed njih ovira za sprejem Jezusovega nauka. Jezus jim je večkrat očital, da jih bolj zanimajo besedne igre in razne interpretacije Mojzesovih zakonov kot pa stiska in trpljenje konkretnega človeka.

In vendar, med pismouki in farizeji so bili ljudje, ki so ostali odprti za iskanje resnice. Pismouk, ki pride k Jezusu, za hip zapusti svoj položaj učitelja in duhovnika, pozabi na verska in družbena zagotovila, ki mu jih daje njegov položaj in njegovo znanje. Postane učenec in zato, kot da bi bil ponovno v šolski klopi, vpraša: katera je največja zapoved?

Zanimivo je, da mu Jezus da popolnoma klasičen odgovor, ki pa nakaže bistvo vsakega religioznega

iskanja. »Ljubi (torej) Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, z vsem svojim mišljenjem in z vso svojo močjo«. Tej prvi zapovedi pa se pridružuje druga: »Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe« (Mr 12, 30-31).

Prva zapoved je bila med Judi tako poznana, da je postala osnovna molitev, denimo tako kot očenaš za kristjane. Jezus pa tej tako poznani in absolutno prvi zapovedi doda drugo, za katero pravi, da je enaka prvi, saj je njeno nadaljevanje, udejanjenje, konkretizacija: ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe! Ljubezen do bližnjega je konkreten dokaz za ljubezen do Boga. Tako kot je kratko in jasno zapisal apostol in evangelist Janez: »Če kdo pravi: ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnivec. Kdor ne ljubi svojega brata, ki ga vidi, ne more ljubiti Boga, katerega ne vidi« (1 Jn 4,20).

Jezusov sogovornik je srečen za

potrditev njegove vere, zato vesel vzklikne: »Dobro, učitelj! Resnico si povedal« (Mr 12,32). Nato še sam komentira Jezusovo povezavo med prvo in drugo zapovedjo in ugotovi, da kdor ima to za vodilo svojega življenja, ne potrebuje ničesar več. S tem je stari modrec počastil mladega rabija, Jezusa iz Nazareta, tako različnega od sebe in vendar tako blizu Bogu. Jezus sam je presenečen nad starim učiteljem, ki je bil sposoben postati radoveden in učljiv kakor otrok. Prav zato sklene to srečanje z izjavo, ki potrjuje starčkovo iskanje in resnicoljubnost: »Nisi daleč od božjega kraljestva« (Mr 12,34).

Gre za kompliment, ki bi ga bil vesel vsak Jezusov učenec, vsakdo, ki se ne ustavi pri pravilu ali zunanji obliki svoje vere, ampak se želi dokopati do njene vsebine, do bistva.

Zvone Štrubelj

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

40 let

Trst se je spomnil 40-letnice vrnitve Italije. Proslave se je udeležil sam predsednik republike Scalfaro, ki je tako dal dogodku pečat posebne slovesnosti. Običajne besede za že zguljene vrednote, izrečene na nepravem mestu. Česa bi se moral Trst veseliti ob taki obletnici in za kaj biti hvaležen Rimu, je vprašanje, ki si ga je marsikdo postavil, večinoma bolj po tihem, da ne bi pokvaril »fešte«. Brez dvoma je mesto doživelo dobo miru in relativnega blagostanja, ki pa je bolj navidezno kot realno, ni pa pridobilo niti kančka zaupanja v lastne sposobnosti, ki so se odprle na Vzhodu. Trst se je moral odpovedati ladjedelnic, rafineriji, izgublja železarno in v neizogibnem zatonu je Tržaški Lloyd; poleg tega je več velikih podjetij preselilo svoje direkcije v Milan ali Benetke. V Trst pa je prišlo veliko bančnih zavodov, ker denarja tu kroži veliko, ni ga pa na razpolago za nove gospodarske podvige, ker ima malokdo še smisel za tveganje. Trst demografsko izgublja in se vzdržuje le s tihim priseljevanjem uradništva iz notranjosti Italije. Zdaj upa v znanost in v strukturo, ki nastaja na kraški planoti, kjer še bolj utesnjuje slovenski prostor. Pozabljamo seveda na bencinske bone: to je priboljšek, ki se kar prilega malotrgovski miselnosti Tržčanov. — S

Fini in recipročnost

Kakor Berlusconi in drugi veljaki, ki prihajajo iz Rima, je tudi voditelj misovskega gibanja Fini padel v past recipročnosti. Pri tem je zanimivo, da nihče v Trstu ali deželi in predvsem nihče v okviru italijanske manjšine v Istri ne govori o tem. Le zakaj so Istrani tako skromni, da tega ne zahtevajo? Verjetno tem ljudem iz Rima, ki se jim zdi logično govoriti o recipročnosti, ni še nihče pojasnil, kakšen je položaj in kakšno dejansko stanje na obeh manjšinskih področjih. Ali je morda kdaj slovensko veleposlanstvo v Rimu poslalo primerjalno razpredelnico o pravicah obeh manjšin kakemu italijanskemu uglednemu dnevniku, da bi se italijanska javnost lahko prepričala o stanju? — S

SSO v Čedadu

Prejeli smo z prošnjo za objavo

V sredo, 19. oktobra, je imel izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij svojo redno sejo v Čedadu na novem sedežu SSO in društva Studenti. Pred svojo sejo so se odborniki sestali s predstavniki Zveze slovenskih izseljencev iz Benečije. Zgodaj popoldne pa je bilo delovno srečanje na dvojezični šoli v Špetru.

Sledil je sestanek z izseljeniško zvezo »Slovinci po svetu«. Skupno so pregledali glavna vprašanja, ki zadevajo emigracijo, še posebej povezano med različnimi stvarnostmi, pa tudi specifična vprašanja, ki zadevajo prav beneške izseljence po svetu.

Sklenjeno je bilo, da bodo stiki med obema organizacijama bolj sistematični in redni, saj je prav od tega v veliki meri odvisno tudi medsebojno poznavanje in lažje reševanje problemov.

Na svoji redni seji pa je odbor Sveta slovenskih organizacij vzel v pretres vrsto pomembnih in aktualnih vprašanj. Ob uvodu je SSO odločno zavrnil cinične izjave misovskega voditelja Finija v Trstu, ki je v svojem govoru na javnem zborovanju postavil zahtevo, naj se Slovenija opraviči Italiji za zločine komunističnega režima proti pripadnikom italijanske skupnosti; njeni voditelji naj zato pokleknejo v znak kesanja, kot je to naredil pred leti nemški kancler Brandt, ko je pokleknil pred spomenikom žrtev nacizma v Varšavi. Novofašistični voditelj je tu seveda zelo neokretno spomnil prav na poklon tistim, ki bi se jim v Italiji gotovo ne! Obenem bi moral vedeti, da bi zaradi zgodovinske resnice morala prva poklekniti Italija pred Slovenci, ki so na lastni koži okusili težko pregan-

janje fašističnega režima, ob katerem se je tudi njegovo gibanje navdihovalo.

Odslej Demokrati forum Slovencev

Prejeli smo s prošnjo za objavo

Slovenski socialisti bodo odslej dejavni v Demokrati forumu Slovencev iz Furlanije-Juljske krajine, ki so ga izoblikovali na skupščini, ki je bila prejšnji petek v Šempolaju. Forum, kot je bilo poudarjeno na skupščini, želi prispevati svoje poglede, ki se naslanjajo na vrednote solidarnosti in socialističnih oziroma zahodnoevropskih socialdemokratskih pogledov, tako v organiziranosti znotraj manjšine kot tudi v odnosu do italijanske družbene stvarnosti.

Demokrati forum Slovencev kot avtonomen družbeno-politični subjekt prevzema vse pristojnosti, ki jih je doslej imela deželna komisija slovenskih socialistov, obenem pa želi okoli sebe zbirati ljudi, ki so jim pri srcu vprašanja družbene solidarnosti. Njegova politična kolokacija je usmerjena v levo-sredinsko razmišljanje in ostaja član zamejske levčarske stvarnosti.

Umestnost novonastalega foruma je bila sprejeta tudi na (zadnjem) gorškem pokrajinskem kongresu PSI, ki se bo odslej organiziral na podlagi podobnih razmišljanj in organiziranosti. O nastanku foruma je bilo odveščeno tudi vsedrjavno vodstvo PSI, ki bo na rimskem kongresu izbralo podobno rešitev za nadaljnjo prisotnost v italijanski družbeni stvarnosti.

Za DFS
Rudi Pavšič

POGLED V SLOVENIJO

Križi v spomin umorjenim v fojbah na Trnovski planoti

Predsedstvo novogoriške občine in njena komisija za stike z zamejstvom pogosto obravnava problem fojb, to je brezen na Trnovski planoti. Vanje so pripadniki OZNE ali drugi doslej neidentificirani morilci zmetali trupla Italijanov in Slovencev, ki so jih po okupaciji jugoslovanskih oblasti v maju leta 1945 aretirali na območju Gorice. Tedaj je tudi nastal problem fojb, ki še zmeraj vzbuja polemike in neti sovraštvo.

V Novi Gorici so že pred leti na simbolični ravni opravili spravo s sosednjo Gorico. Tedanji novogoriški župan Sergij Pelhan je v spominskem parku v Gorici položil venec v počastitev spomina deportirancev iz meseca maja leta 1945, goriški župan Antonio Scarano pa je istega dne položil venec na grobnico partizanov in žrtev fašizma na Trnovem.

Zadeve v zvezi s fojbami bi morale biti pojasnjene, a polemike se občasno nadaljujejo ali obnavljajo. K osvetlitvi dogodkov iz maja in junija leta 1945 je veliko prispevala kustosinja Goriškega muzeja prof. Nataša Nemec. Z marljivim delom in pregledovanjem raznih arhivov ter drugih dokumentov v Ljubljani je v

zadnjih treh letih sestavila poimenski seznam Italijanov in Slovencev iz Gorice, ki so jih partizanski revolucionarji ustrelili v Trnovskem gozdu, njihova trupla pa zmetali v brezna nad Grgarjem, za Cvetežem in za Lesniko pri Trnovem. Tu naj bi bila trupla tristo petih Italijanov in Slovencev po večini iz Gorice. Kustosinja Nemčeva bo objavila seznam imen in druge dokumente v posebni knjigi, ki jo pripravlja. Pravi, da prihajajo svojci žrtev k njej po informacije in razna pojasnila.

Novogoriška občina je dala postaviti tri križe ob omenjena tri brezna v teh dneh, pred praznikom mrtvih. Visoki so po dva metra, izdelani pa iz akacijevoga lesa, ki je prepojen z zaščitnimi premazi, tako da bi lahko križi v tišini Trnovskega gozda čim dlje kljubovali naravi in času. Novogoriška občina bo ob omenjenih brezih, na prizoriščih zločinov, vsako leto na dan mrtvih polagala venec. S škofijskim ordinariatom v Kopru pa se novogoriški župan Tomaž Marušič dogovarja za veliko versko spominsko slovesnost v čast žrtvam fojb, ki naj bi bila v mesecu novembru. M.

Svečan spomin padlih v Kobaridu

V nedeljo, 23.10., je bilo letošnje tradicionalno spominjanje padlih v prvi svetovni vojni pri sv. Antonu v Kobaridu še posebno slovesno zaradi velikega števila udeležencev, vojaških delegacij, velikega pevskega zbora iz Torreana pri Čedadu, navzočnosti organizatorja veleposlanika Luigija Solarija iz Ljubljane, konzula iz Kopra in kanonika, zlatomašnika Luigija Ristitsa iz Gorice, ki je zastopal škofa Bommarca. Krajevni župnik je v govoru spodbudil vse k posnemanju slepega Bartimeja v njegovih zaupnih prošnjah in njegovi hoji za Gospodom, čeprav večkrat naletimo na ovire in nasprotovanja. Kanonik Ristits pa je na koncu spodbudil navzoče k spoštovanju do teh,

ki so darovali svoje življenje za domovino in k ljubezni do nje.

Opoldne je v muzeju sledilo odprtje nove italijanske sobe, h kateri je prispeval Pokrajinski muzej iz Gorice. Govorili so predsednik Turističnega društva Pavel Sivec, minister Osterman iz Ljubljane, predstavnica Goriškega muzeja, predsednik občine Tolmin Viktor Klanjšček, veleposlanik Solari. Povezal je Ezio Gosgnach, prevajala g. Marjeta Krannerjeva iz Gorice. Nova muzejska soba prikazuje propagandni material, ki se ga je posluževala Italija med prvo svetovno vojno; danes se zdi smešen, takrat pa je bil potreben za »zmago«. F.R.

Izjava SSO ob zapletih med Italijo in Slovenijo

Ob zadnjem zapletu med Italijo in Slovenijo ne moremo mimo dejstva, da se odmev na ta kaže posebej v naši deželi in v odnosih do slovenske manjšine. Ko je bilo znano stališče Slovenske vlade, ki ni sprejela osnutka italijansko-slovenske izjave zunanjih ministrov, podpisane v Ogleju, je rimska vlada hitro reagirala in že podčrtala, da se bo problem vstopa Slovenije v Evropsko unijo ponovno zakasnil.

Če je imela slovenska vlada tehtne razloge za zavrnitev prej omenjenega dokumenta, gre to razumeti v smislu, da je bil pritisk Italije na Slovenijo še vedno močan. V tem okviru razumemo in podpremo izvršne oblasti matične države, da zadevo poglobi in si ne da vsiljevati določnih izbir in smernic v zunanji, pa tudi v notranji politiki.

Vsekakor upamo, da se bodo delikatne zadeve v doglednem času kar se da ugodno rešile za obe strani. Prav posebej pa še pričakujemo, da bi tudi vprašanje zakonske zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji končno našlo pravo mesto in de-

jansko konkretizacijo. Samo tako bo lahko italijanska vlada uresničevala pravi evropski duh, na katerega sicer neprestano opozarja v odnosih s Slovenijo.

Svet slovenskih organizacij

Ob razglasitvi nagrajencev natečaja ZSKP

Po tržaškem radiu sem slišal izide natečaja za skladbe na Balantičeve tekste. Ne morem si kaj: začudil me je kriterij ocenjevanja. Od petih nagrajencev so namreč kar štirje iz matične domovine. Zato javno vprašujem Zvezo slovenske katoliške prosvete: so sredstva, namenjena podpori manjšine v zamejstvu, že vnaprej določena, da grejo (ali se vrnejo) v matično domovino?

To ni malenkostna zadeva, nad katero bi se morali zamisliti vodilni pri Zvezi in ne počenjati stvari, ki manjšini bolj škodijo kot koristijo. Člani zamejskih ustanov, društev,

Žametna cenzura

Intelektualci, kulturni delavci, umetniki, novinarji in ostali so se od vedno soočali s problemom cenzure. Resnica je velikokrat boleča in jo mnogi neradi slišijo. Gre za očitno nesprejemanje resničnosti. Lahko je to preprosta nezrelost, lahko pa je bolezen. Vsaka socialna enota, naj bo to kakršnakoli družbena skupina, politična stranka ali celo narod, se obnaša kot enotno bitje, skoraj kot oseba. Kakor osebi, tako bi se umske boleznili lahko pripisale tudi družbeni skupini. Narod kot celota lahko kaže znake umske neuravnovešenosti. Pomislimo samo na kolektivne utvare, kot so nacionalizem, fanatizem ali izkrivljena vizija sveta nekaterih ekonomskih gibanj.

Skupina ljudi, ki ne trpi kritike, je skupina, ki se ne more soočiti z resničnostjo. Zato mora cenzurirati. Ideologija, prepričanje ali mit, na katerem sloni kolektivna utvara, bi se sicer skrhal. Veliko časa smo bili priča cenzuri t.i. vzhodnih ali komunističnih držav. Na Zahodu, v demokraciji, pa se zdi, da ni cenzure. Toda varamo se.

O Bosni že dolgo časa nismo slišali ničesar resnega. Javna sredstva se s tem problemom vse manj ukvarjajo. Ne zato, ker bi vojne bilo konec ali bi se umirjala. Dejstvo je, da je Bosna postala nezanimiva. V novinarskem žargonu bi pomenilo, da Bosna preprosto ne »prodaja« več. V današnjem marketingu dnevnih novic prevladuje kriterij ekonomske zanimivosti. Gledalci in bralci morajo imeti občutek, da so informirani, toda novice ne smejo biti moteče in dolgočasne, ker jih nihče več ne bo sprejel. Zato morajo časopisi poročati tudi o popolnoma nepomembnih dogodkih, kot je npr. zakonsko življenje princa Charlesa in Diane.

Novica nima nobene realne pomembnosti in je prav zato nevzemljiva in lahko celo zabavna, odlična za popoldanski pogovor. Razlika med politično in tržno cenzuro pa je nespoznavnost. Politična cenzura je namreč vedno deklarirana, tržna cenzura pa se skriva in se ji je zato težje upirati. Tudi časopisi živijo od denarja in zelo lahko jih je cenzurirati. Dovolj je reči, da ni potrebne denarne podpore. Kdo bo dokazal, da gre za cenzuro, ko pa je jasno, da preprosto ni denarja? Smo res prepričani, da je informacija v demokraciji zares svobodna?

Peter Stefanović - Rim

pevskih zborov itd. delajo vse z dobro voljo in zastonj. Zato ni prav, da denarna sredstva romajo v matično domovino za dobro plačane usluge ali nastope. Naše ustanove pa naj le od daleč gledajo in čakajo na drobne. Pa brez zamere...

Bogomir Špacapan

20. oktobra je Združenje slovenskih športnih društev v Italiji praznovalo 70-letnico ustanovitve svojega predhodnika Športnega združenja (Foto SR)

Šola I. Trinko se mora spet seliti

Sedanji sedež nižje srednje šole Ivan Trinko v ul. Cappuccini 10 (Foto SR)

Nižja srednja šola Ivan Trinko bo morala zaradi slabega stanja stavbe, v kateri je sedaj, v druge prostore. Za šolo bo to ponovna selitev, potem ko je morala iz stare stavbe v ulici Randaccio v bivše semenišče in od tam v sedanjo stavbo. Ta po svoji velikosti in lokaciji dobro odgovarja zahtevam naše nižje srednje šole. Ker pa zaradi dotrajnosti električne napeljave ne daje dovolj jamstev za varnost, je občinska uprava sklenila, da premesti šolo. Pri tem je treba poudariti, da od vseh šol v Gorici samo nekatere (med njimi novi slovenski šolski center) odgovarjajo vsem novim predpisom.

Občinska uprava je samovoljno sklenila (brez posvetovanja z ravnateljico in z zavodskim svetom), da bo ob božičnih počitnicah izvedla preselitev v novi slovenski šolski center; to je odbornik Roselli potrdil v odgovoru svetovalcu Slovenske sku-

pnosti na zadnji seji občinskega sveta. Oglasil se je tudi Sindikat slovenskih šolnikov in mnenje vseh slovenskih komponent je, da selitev ni umestna. To mnenje sloni na nekaterih zelo močnih argumentacijah: predvsem so novi prostori nezadostni še za eno šolo; nadalje ni primerno, da se v istih hodnikih srečujejo dijaki nižje šole in višjih šol; končno gre za prostore, ki so bili namenjeni slovenski sekciji šole ITI. Zaradi vseh teh dvomov je bila osnovana široka akcija, ki je zajela tudi šolskega skrbnika, ki naj bi dosegla, da pride do selitve v drugo, boljše in dokončno lokacijo. V poštev bi lahko prišla predvsem stavba v ulici Marconi, kjer imajo sedež mestni redarji. Od dobre volje občinske uprave in od njene pripravljenosti za razgovor bo odvisna rešitev tega novega problema.

B.Š.

Regulacijski načrt in resolucija proti upepeljevalniku v Sovodnjah

Sovodnjski občinski svet je v torek, 18. oktobra, ob prisotnosti arh. Codellie razpravljalo o varianti št. 11 splošnega regulacijskega načrta, ki je bil sicer že odobren 14. decembra 1993 in so ga s popravki poslali na Deželno. Ugovore in novosti k načrtu pristojnega deželne urada je občinskemu svetu pojasnila arh. Codellia. Ta je med drugim povedala, da je Dežela odobrila naprošene postavke, obenem pa je zavrnila predlog občinskega odbora, ki se je nanašal na vpis neke ceste (v zgornjem delu vasi) v Sovodnjah. Nalčnik SSK Černic je v razpravi podčrtal in podprl prizadevanja ter predlagal ponovno proučitev prošnje sovodnjskih obdelovalcev ali pa naj se varianta glasuje kot primer zase. Predlogi Černica niso bili sprejeti, zato so se svetovalci SSK pri glasovanju načrta vzdržali.

Veliko začudenje je v občinskem svetu povzročil župan, ko je brez opravičila odstranil iz dnevnega reda zapisnik seje z dne 27. junija letos. Na vprašanje, zakaj je to naredil, je dejal: »Kot župan nisem dolžan odgovarjati«. Opozicija je baje v njem ugotovila velike pomanjkljivosti.

V razpravi o pravilniku za določitev lestvic davka na zasedbo javnih površin (T.O.S.A.P.) je svetovalec večine z Vrha sv. Mihaela Darin Devetak kritično ocenil pristop odbora k določanju lestvic, ki je bil predstavljen brez dokumentacije (mape) zaselkov; zgraža se, ker je odbor za

celotno področje Vrha določil najvišjo lestvico davka, ki velja le za stroge centre. Odbor je točki ponovno umaknil (umaknjene so bile tudi že prej, 27. junija t.l.).

Odobrili so pravilnik za pristop do informacij in uradnih dokumentov. Černic je predlagal, naj pravilnik določa, da bodo dokumenti tudi v slovenščini. To ni bilo sprejeto, češ da je predvideno v statutu. Toda svet je ugotovil, da omenjeni statut ni bil spoštovan in da je neka pogodba z občinsko upravo celo pokazala, da je bila vsa dokumentacija samo v italijanščini.

Pri razpravi resolucije proti upepeljevalniku, ki jo je pripravil občinski odbor, se je oglasil svetovalec Andrej Fajt. Kritično je ocenil predložitev resolucije. O tej resoluciji je svet razpravljalo že 28. januarja t.l. Zaradi nesoglasja je bila izročena občinski komisiji v preučitev, ki je to storila na zadnjem zasedanju pred več meseci. O tem, da po skoraj štiri mesecih od uradnega odstopa odbornika (27.6.), ki je bil tudi predsednik občinske komisije za ekološka vprašanja (Fajt je član te komisije; je tudi predsednik odbora proti upepeljevalniku), še ni bil imenovan nov odbornik, je Fajt dejal: »To je zafkacija ljudi, ki delujejo na tem področju, in občinskega sveta, čeprav imam vtis, da se svetovalci tega ne zavedajo.« Resolucija je bila soglasno odobrena z vključitvijo besedila o analizah, ki jih je predlagal Fajt. Remo Devetak

Pastoralni obisk nadškofa Bommarca v Števerjanu

V četrtek, 20. oktobra, je goriški nadškof msgr. Bommarco obiskal števerjansko faro, da bi sklenil glavni pastoralni obisk, ki ga je opravil maja leta 1992. Popoldan je preživel z domačim župnikom g. Antonom Lazarjem, s katerim sta se pogovorila o verskem stanju župnije. Zvečer je nadškof daroval sv. mašo, ki se je udeležilo kar lepo število ljudi. V mašnem nagovoru je spregovoril predvsem o namenu enodnevnega obiska, s katerim želi zaokrožiti svojo pastirsko pozornost do naše župnije kakor tudi do vseh župnij goriške nadškofije. Spregovoril je tudi o pomembnosti, ki jo imajo v današnji Cerkvi župnijski pastoralni sveti. Po maši se je nadškof srečal prav s števerjanskim pastoralnim svetom in ga spodbudil k rednemu

delovanju v korist duhovne rasti celotne farne skupnosti. Glede vloge in načina izvolitve župnijskih svetov je spomnil na dogodek iz Apostolskih del, v katerem so apostoli morali izbrati dvanajstega apostola. Za izvolitev so postavili dva pogoja: izbrati je bilo treba človeka, ki je z njimi delil življenje s Kristusom in ki trdno veruje v vstalega Kristusa. Apostoli so se obrnili k svojemu Bogu z molitvijo: Gospod, pokaži nam, koga si ti izbral. Takšen duh naj vodi tudi življenje novega župnijskega sveta v skupni skrbi za rast vere v števerjanski fari, ki naj bo sad dejavnega zaupanja v Boga in osebnega življenja, ki črpa iz te vere.

Svojemu nadškofu se števerjanska fara iskreno zahvaljuje za obisk in za toplo pastirsko spodbudo. - N

Zbor Mirko Filej v novo sezono

Pogovor s predsednikom zbora Andrejem Čevdkom

Moški zbor Mirko Filej iz Gorice stopa v svojo devetindvajseto sezono. Po prvih vajah ga čakajo tudi že prvi nastopi. O zadnjih novostih, ki vlivajo vedrino in optimizem, smo se pogovorili s predsednikom zbora Andrejem Čevdkom.

Kaj je novega pri »Fileju«?

Z vajami smo začeli konec septembra. Kot je že v tradiciji, se z našim pevovodjem Zdravkom srečujemo vsak torek zvečer ob 20.30 v Katoliškem domu. Tudi letos sodeluje z zborom korepetitorica Damjana. V okvir tradicionalne družabnosti spada tudi vsakoletna skupna večerja za uvod v novo sezono, ki smo jo letos pripravili v gostišču Oddih nad Solkanom.

Kakšni so načrti?

Pred nami so že prvi nastopi, in sicer najprej na Cecilijanki, ki bo letos v Kulturnem domu nekoliko prej kot običajno. Sledil bo nastop na italijanski Cecilijanki. Zbor pripravlja tudi gostovanje Amaterskega gledališča Teharje (Celje) z recitalom Venec spominčic možu na grob Ljubke Šorlijeve. V recitalu sodelujeta tudi pevski zbor in organist.

Kaj prepevate?

Na Cecilijanki, ki bo letos posvečena 150-letnici rojstva Simona Gregorčiča, bomo predstavili njegovo pesem Pogled v nedolžno oko v uglašbitvi p. Hugolina Sattnerja. Dodali bomo venček koroških narodnih v priredbi Pavleta Kernjaka Ti puobač ja k'na lumpej! in pa skladbo Franja Delaka Roža, ki je pred domačo publiko še nismo peli. Gre za pesem, ki je pevcem zelo pri srcu, z uspehom pa smo jo »krstili« v Sežani na reviji Primorska poje.

Kako je s pevskim sestavom?

Lahko bi rekli, da se je v delo zbora v novi sezoni vključilo 29 pevcev. Mislim, da število še ni dokončno in

nadejamo si, da bi se okrepilo. Zbor še naprej ohranja tradicijo združevanja pevcev iz mesta in okolice. Tako je v sedanjem sestavu osem glasov iz Gorice, šest iz Rupe, tri iz Peči, po dva iz Mirna in Števerjana, po eden pa iz Trsta, Štandreža, Krmina, Jazbin, Ločnika, Podgore, Doberdoba in Bilj.

Kaj pa celotni vtis?

Trendi iz letošnje pomladi se nadaljujejo, saj je pristopil še en mlad pevec. Tako je opazno, da se je zbor pomladil in da njegov mladinski del predstavlja že živahno Jedro kolektiva. Razveseljivo je tudi, da se je s tem izrazilo okrepilo goriška skupina zbora. Vse to nas hrabri, da na tej poti vztrajamo in zato tudi s temi vrsticami izrekamo dobrodoščilo vsakemu novemu članu.

P.B.

Otvoritev razstave goriškega slikarja Vladimirja Klanjščka

V četrtek, 27. oktobra, bo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) otvoritev razstave goriškega likovnega umetnika Vladimirja Klanjščka. Razstava, ki jo prireja upravni odbor Kulturnega doma - Gorica, bo odprta od 27. oktobra do 13. novembra 1994 po sledečem urniku: do 9. do 12. ure ter v večernih urah med različnimi prireditvami.

OBVESTILA

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ bo v torek, 1. novembra, položilo vence k plošči vojnim žrtvam na župnijskem domu Anton Gregorčič po prvi sv. maši ob 8.30 in na štandreško pokopališče po drugi sv. maši ob 10.30.

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v ponedeljek, 31. oktobra, ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

Izlet na Sabotin Pobudo sta dala KD Sabotin in rajonski svet

V nedeljo, 23. oktobra, se je množica ljudi že zgodaj zbrala v Štavraru, da bi se sprehodila po Sabotinu, ki je bil do leta 1990 nedostopen za civiliste. Prišlo je nad 270 ljudi vseh starosti (od 5 do 80 let). Mnogi so za sabo prinesli nekaj zemlje, ker so nato ob cesti, ki se vije po Sabotinu, sadili jesene in gabre. Vaščani namreč želijo, da bi živa skala po petletnem grajenju ceste zopet ozelenela. Sprehod so spremljali veselje, radovednost in jesenske barve. Na vrhu pa je udeležence čakal vroč čaj, harmonika in čudovit razgled na mesto in na »bistro hčer planin«. Lepoti razgleda moramo dodati lepoto ohranjenih delov samostana, ki pričajo o pomembnem zgodovinskem obdobju za naše kraje. Prav na tem kraju je do konca 18. stoletja stal samostan sv. Valentina s cerkvijo, ki leži danes večinoma na slovenski zemlji. Samostan je dal zapreti cesar Jožef, sin Marije Terezije. Tedaj so oltar cerkve verjetno hranili v grofovski kapeli v Štavraru, kjer je danes pokopališče; po prvi svetovni vojni pa so dele oltarja vgradili v novo cerkev v Štavraru, kjer so vidni še danes, zaidani v desno stran cerkve. Po maši, ki sta jo darovala doberdobski in štavrarski župnik prav ob mejniku, se je sprehod nadaljeval po vojaški stezi na meji med republikama.

Vaščani so organizirali prvič sprehod po Sabotinu komaj pred štirimi leti, ker so od konca druge svetovne vojne imeli dostop nanj le vojaki. Letos pa smo mirno lahko hodili in občudovali Sv. Goro in globino Soče. Na sprehodu so nekateri obujali čase prve svetovne vojne. Z vrha Sabotina smo se spustili v nižino po stopnicah, ki so jih do nedavnega uporabljali le italijanski vojaki, ki so živeli v vojašnici. Niže je še viden napis »W l'Italia« iz šestdesetih let. Nato so ljudje dospeli do ceste, ki jih je zopet pripeljala do Štavrara in osnovne šole, kjer sta jih čakala vino in topla jed, seveda ob harmoniki.

Nadia J.

Podpredsednik deželnega sveta M. Budin v goriškem Kulturnem domu

Podpredsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine Miloš Budin je pred dnevi uradno obiskal goriški Kulturni dom. O srečanju poroča tiskovno poročilo Kulturnega doma: »Deželnega predstavnika so ob tej priložnosti sprejeli predsednica upravnega odbora doma Nada Komjanc in ravnatelj Igor Komel ter odbornika Mirko Primožič in Rudi Pavšič, ki je ob tej priložnosti zastopal tudi Zvezo slovenskih kulturnih društev. Predstavniki doma so v plodnem in prijateljskem razgovoru seznanili visokega deželnega predstavnika o dejavnosti, ki se odvija v Kulturnem domu tako na kulturnem kot na telesnokulturnem področju. V pogovoru so namenili posebno pozornost problematiki obnovitvenih del, zaradi katerih je bila uporaba doma okrnjena celi dve leti. Deželni podpredsednik Budin je izrekel predstavnika goriške kulturne ustanove priznanje za nadvse pomembno in nenadomestljivo vlogo, ki jo Kulturni dom opravlja v prid celotne goriške skupnosti.«

»NO AL CLERICALISMO NAZIONALISTA SLOVENO. ITALIA NAZIONE.« ... komu in zakaj smo Slovenci trn v peti, da se nekdo stalno obrega ob nas?

Manjšina kot subjekt

Zaradi družbenih in političnih sprememb v Italiji in v Sloveniji (seveda pa tudi v vzhodni Evropi) je postalo toliko bolj aktualno vprašanje o enotnem manjšinskem zastopstvu. Manjšinski stvarnosti tematika ni tuja. Vsakič, ko nam je voda segala do grla in smo se čutili ogrožene, smo iskali pot skupno rešitve. V Evropi, Sloveniji in seveda najprej v zamejstvu mora stopiti manjšina v dialog kot subjekt. Vprašanje manjšin je v današnjem času bolj kot kdaj aktualno, saj to dobo močno označujejo prav majhni narodi in manjšine. Različnost je postala izziv.

Iz takih in podobnih izhodišč so govorniki Damjan Hlede, Sergij Lipovec, Ace Mermolja, Tomaž Simčič in Ivan Verč prešli na obravnavo problematike zastopstva naše manjšine. Srečanje je bilo v petek, 21. t.m., v prostorih knjižnice Pinka Tomaziča v Prosvetnem domu na Opčinah. Namen večera ni bil politične narave, saj je vsak gost zastopal in zagovarjal le samega sebe in je kot svoboden človek skušal osvetliti vsaj delček tako zapletene tematike.

Enotna delegacija Slovencev v Italiji je morda zastarela oblika predstavnštva, čeprav je odigrala v

preteklosti pomembno vlogo. Novo demokratično izvoljeno zastopniško telo je neobhodno potrebno. Formula imenovanj predstavnikov ni več sodobna. Vprašanje pa, kdo in kako bo lahko pri volitvah imel besedo, je še treba rešiti. Možnosti so različne, dejstvo pa je, da bo debata uspešna, če bo vsakdo v nečem popustil. Glavni cilj je razvoj manjšine in ne igra raznih političnih interesov.

Zato se mora manjšina preleviti v organizem, ki je sposoben izvrševanja občevaljavnih interesov. Za politike starega kova, katerih cilj je merjenje moči in uveljavljanje osebne avtoritete, v tak prostor ni vstopa. Imeli smo namreč tudi nesposobne politike, ki se jim pa nismo uprli. Verjeli smo vanje, ker so zastopali določeno ideologijo, nismo pa gledali na skupne manjšinske interese. Korak, ki ga moramo storiti, je visoko etičen in strogo odgovoren. Politiki je treba vrniti dostojanstvo, volivcem pa vliti narodno zavest, polno moralnega naboja, ki se ne ozira samo na ekonomsko plat življenja. Po stari poti ne moremo več, določiti je treba nova pravila, ki se jih bomo vsi držali. **MR**

Težave stadiona 1. maj

Osrednji slovenski športni objekt v Trstu - stadion 1. maj - je zaprt že od poletja zaradi nevdržnega stanja struktur, ki so potrebne temeljite prenove in popravil. Glede na dejstvo, da se stadiona, v katerem imata svoj sedež tudi ŠZ Bor in KD »S. Škamperle«, poslužuje nekaj sto ljudi, od dijakov slovenskih šol do aktivnih športnikov in rekreativcev, je škoda, ki bi jo povzročilo njegovo dokončno zaprtje, neprecenljiva.

V ta namen je odboru ŠZ Bor priskočil na pomoč iniciativni solidarnostni odbor, ki ga sestavljajo osebe, ki jim ni do tega, da bi Slovenci izgubili svoj osrednji športni objekt v mestu. Odbor, ki se je oblikoval avgusta letos, je v ta namen v sredo, 19. t.m., priredil v prostorih stadiona 1. maj dobro obiskano tiskovno konferenco, na kateri sta dr. Renato Štokelj in Pavel Volk orisala glavne posege, ki so potrebni za ponovno usposobitev stadiona; med temi ome-

nimo npr. popravilo strehe in stropa male dvorane, obnovo zunanje ometa, zamenjavo starih oken, novo napeljavno ogrevanja, prenovu sanitarij in slačilnic, obnovo zunanje igrišča itd.

Iniciativni odbor bo po svojih močeh pripomogel k zbiranju potrebnih finančnih sredstev za popravila, ki bi znašala približno 780-800 milijonov lir. To bo storil na različne načine: s prostovoljnimi prispevki, z brezobrestnim posojilom zasebnikov za dobo najmanj treh let, s promocijsko akcijo v sodelovanju s trgovci, obrtniki in bančnimi zavodi ter s športnimi in kulturnimi prireditvami. Prva izmed teh akcij je že stekla, saj morebitni podporniki lahko nakažejo svoj prispevek v Tržaški kreditni banki na tekoči račun št. 01/7873/09, v Zadrugi banki Opčine na tekoči račun št. 12314 ter v Zadrugi banki Nabrežina.

nl

Posnetek s tiskovne konference (foto Kroma)

Stane Malič - 90 let

Prav je, da se spomnimo pokojnega glasbenika Staneta Maliča zaradi njegove skromnosti in velike glasbene nadarjenosti. Rodil se je v Trstu 30. oktobra 1904.

Zapustil je veliko cerkvenih skladb, posebno maš in cerkvenih

pesmi. Med drugim je dobil prvo nagrado za izvirno božično pesem in še ob drugi priložnosti.

Upamo, da bodo kvalitetni zbori naštudirali kakšno njegovo skladbo in ga s tem ovrednotili. Kajti zapustil nam je dela, ki so strokovno in harmonično bogata. Zato spada Malič med naše najboljše skladatelje.

Tržaški občinski svet sprejel novi regulacijski načrt

V nedeljskih jutranjih urah je po maratonskem zasedanju tržaški občinski svet sprejel novo varianto regulacijskega načrta. O njej so svetovalci razpravljali že dobra dva tedna, v zadnjih dneh pa se lahko reče, da je občinski svet zasedal brez prestanka. Rezultat tega je kompromis, ki vsebuje svoje dobre in slabe strani. Tako je tudi mnenje slovenskih občinskih svetovalcev. Kot znano, je regulacijski načrt nemalo zaskrbljal slovensko prebivalstvo na Tržaškem, zlasti glede posegov na kraškem teritoriju: nekateri izmed letih bodo prišli v poštev kot npr. dirkalna steza za motokros na Opčinah itd.; ustavljen pa naj bi bil »pohod na Kras« s strani tržaških desničarskih krogov. Za načrt so glasovali vsi predstavniki večine (torej tudi Slovenci), desna opozicija se je vzdržala, medtem ko je predstavnik Stranke komunistične prenove glasoval proti.

Nova sezona SKK

Slovenski kulturni klub je klub za mlade. V njem se vsako soboto zbirajo v glavnem višješolci in univerzitetni študentje. Vodstvo kluba predstavljajo člani odbora, ki jih mladi sami izberejo iz svojih vrst, in mentorica prof. Lučka Susič. Skupaj sestavljajo program sobotnih sestankov, ki mora biti tak, da privabi čim več mladih, saj se srečanje lahko udeleži kdorkoli ne glede na to, ali je formalno član organizacije ali ne.

Letošnja sezona je sedaj že v polnem teku. Prvi sestanek je bil 24. septembra, ko so se klubovci zbrali na začetni zabavi. Prvo soboto v oktobru so posvetili problemu, ki je po kairski konferenci ZN postal zelo aktualen. Govorili so namreč o splavu. Srečanja se je udeležilo lepo število mladih, ki so skušali problem razčleniti in najti odgovore na svoja vprašanja in dvome. Večer je uspel zelo dobro, saj so bili vsi mnenja, da so se lahko sproščeno povorili o tako važnem problemu in da so drug drugega obogatili, čeprav so si bila mnenja včasih nasprotna.

15. oktobra je bil gost Kluba pisatelj Boris Pahor. Večer je bil posvečen 90-letnici Edvarda Kocbeka. Gledališki krožek SKK je pripravil recital odlomkov iz Kocbekovih del. Boris Pahor pa je spregovoril o Kocbeku kot književniku in človeku. Večera se je udeležilo res veliko število mladih poslušalcev.

Naslednji teden je bil sestanek posvečen novi gledališki sezoni Slovenskega stalnega gledališča. Gosta večera sta bila ravnatelj SSG Miroslav Košuta in prof. Diomira Fabjan, ki je prevedla v italijanščino Jančarjev Halstat.

Prejšnji teden pa je odbor SKK sklical občini zbor. Na njem so poročali predsednica, blagajničarka in mentorica. Sledile so volitve novega odbora. Nova predsednica je postala Francesca Simoni, ki je bila lani podpredsednica, njeno mesto pa je prevzela Ivana Šolc. Tajnica je Jadranka Cergol, za blagajničarko pa je bila potrjena Alenka Giugovaz. Za revizorko je bila izvoljena dosedanja predsednica Nataša Zubalič. Erika Baldé bo odslej odgovorna za tisk, Martina Šolc pa bo skrbel za klubski arhiv. Za reklamo na šolah bo sta odgovorni še Erika Hrovatin in

Občni zbor tržaških skavtov

Člani tržaške veje Slovenske zamejske skavtske organizacije so se v nedeljo, 16. t.m., zbrali v Marijinem domu pri Sv. Ivanu na svojem rednem občnem zboru. Vzeli so v pretres delovanje skavtske organizacije na Tržaškem v pravkar končani sezoni. V poročilih članov vodstva (načelnikov, tajnika, blagajnika in gospodarja) je prišlo do pozitivne ocene glede opravljenega dosedanjega dela. Prišlo je tudi do novih predlogov in pobud, medtem pa se članice in člani SZSO-STŠ pripravljajo na 1. slovenski zamejski jamboree, ki bo prihodnje leto. Na volitvah za novo vodstvo so skavtinje in skavti še za dobo enega leta potrdili dosedanjega načelnika Tea Kralja, za novo načelnico pa izbrali Martino Grahonja, ki bo nasledila Veri Tuta Ban. Na temo delovanja zamejskih skavtov pa se bomo še vrnili.

Lucia Lombardo. Odbornicam bo pri raznih opravilih pomagala še Miriam Čermelj.

Mirjam Bratina Pahor, naslednji teden pa si bomo ogledali Bertolucci-jev film Mali Buddha. **B.S.**

Čestitke

Cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin iskreno čestita cerkvenemu pevskemu zboru iz Škednja ob visokem jubileju 40. obletnice delovanja.

Škedenj

Smo v času obletnic: 40-letnica pevskega zbora, 30-letnica Doma Jakoba Ukmarja, prihodnje leto 20-letnica škedenjskega etnografskega muzeja.

Preteklo nedeljo smo se na slovesen način spomnili obletnice pevskega zbora v cerkvi. Z domačimi pevci so nastopili še pevci iz Mačkolj (številen zbor, ki ga sestavljajo večina mladi), pevci iz Kolonkovca (ki redno nastopajo pri maši na Kolonkovcu), pevci iz Sv. Antona pri Koprju. Večer je sklenil nastop vseh pevcev, na koncu pa so vsi prisotni v cerkvi zapeli zahvalno pesem in sklepno Marija skoz' življenje.

K mikrofonu je stopil škofov vikar msgr. Franc Vončina, ki je poudaril, da je celotno delovanje (tudi pevsko) škedenjskega kaplana vse-skozi vodila duhovniška zavzetost;

kot pastoralni pripomoček je uporabil vsako sredstvo, da se je v cerkvi okrepilo doživetje liturgije; to pa ni več le prosvetno delo. Zaskrbljen je za liturgično službo duhovnika, pevcev in vernikov tudi v prihodnje.

Pevskemu zboru so čestitali še Tone Kostnapfel, ki je poklonil zboru plaketo v imenu ZCPZ, prof. Mamolo v imenu SSO, predstavnica društva Ivan Grbec ter ženskega zbora, pevec iz Kolonkovca in Mačkolj, krajevne verske skupnosti, krajevne italijanske organizacije ter škedenjske mladine. Lojze Debelis pa je kot član zbora podal kratek zgodovinski oris 40-letnega delovanja.

Večer je potekel v toplem in prijetnem vzdušju, in se je končal v prijateljskem srečanju v Domu, kjer so si gostje in domačini ogledali ikono-grafsko razstavo.

Slavnostni večer v Škednju je zaključil zbor združenih pevcev (foto Kroma)

Tudi mladi razpravljali o skupnem predstavnštvu

V torek, 18. t.m., se je v Prosvetnem domu na Opčinah zbrala skupina mladih, ki je razpravljala o pobudah in pogovorih za oblikovanje skupnega slovenskega predstavnštva oz. - kakor ga imenujejo nekateri - Narodnega sveta. Govorili so predvsem o vlogi, ki naj bi jo imeli mladi v tem porajajočem se telesu. O tem, kakšen naj bi bil t.i. mladinski interes, ki je mišljen kot eden izmed interesov Narodnega sveta, so prišla na dan različna mnenja. Mladi, ki so se udeležili torkovega srečanja, pa so si bili enotni predvsem v tem, da mora priti prav z njihove strani premostitev kulture medsebojnega nasprotovanja, ki označuje starejšo generacijo in ki je vezana v glavnem na ideološke razlike. Zaradi njihove neobremenjenosti s preteklostjo pa bi moral biti doprinos mladih k oblikovanju skupnega predstavnštva toliko pomembnejši.

Počastitev 90-letnice Kocbekovega rojstva

V počastitev 90-letnice Kocbekovega rojstva je pri založbi Mihelač v Ljubljani izšla knjižica Devetdeset pesmi Edvarda Kocbeka, ki nas s svojim enkratnim poetičnim razpoloženjem popelje skozi tri stopnje pesnikovega ustvarjanja. Iz začetne spojnitve z večno in neuničljivo naravo v prvi zbirki Zemlja se pesnik v drugi zbirki Groza dokoplje do spoznanja o lastni bitnosti in o nujnosti delovanja na odru zgodovine; v tretji zbirki Poročilo pa njegova pesniška

moč pronica v iskanje bivanjskega smisla. V tem pesniškem loku torej še enkrat sežemo po Kocbekovih poezijah, ki nam jih ponuja pred kratkim izšla omenjena knjiga, in tako tudi sami počastimo 90-letnico njegovega rojstva.

V tem okviru smo tudi v Slovenskem kulturnem klubu med prvimi sobotnimi večeri naših letošnjih srečanj pripravili 8. oktobra večer v spomin Edvarda Kocbeka. Po kratkem orisu pesnikovega življenja in dela, ki ga je predstavila prof. Lučka Susič, je sledil recital Kocbekovih pesmi in proznih odlomkov. Kot gost pa je bil med nami prof. Boris Pahor, ki se je v svojih besedah spomnil Kocbeka predvsem kot prijatelja, pa tudi kot Slovenca-kristjana, ki mu je bila usoda naroda v odločilnem zgodovinskem trenutku zelo pri srcu.

Jadranka Cergol

V DSI srečanje s Paolom Blasino

Paolo Blasina, raziskovalec pri Deželnem inštitutu za zgodovino odporiškega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini, je bil v ponedeljek zvečer gost Društva slovenskih izobražencev. Večer je bil posvečen predstavitvi Blasinove knjige »Škof in duhovščina v tržaško-koprski škofiji 1938-1945« (»Vescovo e clero nella diocesi di Trieste-Capodistria 1938-1945«).

V knjigi obravnava avtor versko življenje na Tržaškem in v Istri v tistem obdobju. Veliko pozornosti je posvetil likom duhovnikov in škofa, ki so se takrat znašli pred težavnimi odločitvami. Veliko govori o odno-

su med tržaško Cerkvijo in fašističnim režimom prej ter z nemško okupacijsko oblastjo in salojsko republiko potem, nazadnje pa še z jugoslovanskimi oblastmi maja-junija 1945. Čeprav to ni bilo prisotno v avtorjevih željah, se vsa zadeva ponovno suče okoli lika takratnega tržaškega škofa Santina, ki je v Trst prišel ravno leta 1938. Velik del ponedeljkovega večera je bil predvsem v razpravi posvečen ravno temu problemu ter odnosu, ki ga je škof Santin imel do slovenskega dela svoje škofije ter do osvobodilnega gibanja v naših krajih med 2. svetovno vojno.

Župnija sv. Andreja v Štandrežu vabi na
SLOVESNO RAZGLASITEV
ZMAGOVALCA
natečaja za župnijski grb in koncert
Fantovskega okteta iz Dornberka (Slovenija)
Zmagovalcu bo podeljena nagrada, vsem sodelujočim priznanje.
Župnijska dvorana v Štandrežu, v soboto, 29. oktobra 1994, ob 20. uri.

30. srečanje najmlajših video ustvarjalcev Slovenije

Sodelujejo lahko filmski in video ustvarjalci do 15. leta starosti!

Filmi naj bodo posneti na S 8 ali 16 mm filmskem traku in opremljeni z zvokom na magnetofonskem traku hitrosti 9,5 ali tonsko magnetno sledjo.

Filmi in video trakovi ne smejo biti daljši od 15 minut.

Izpolnjene prijavnice in filme je potrebno poslati na ZKOS, Štefanova 5, najkasneje do 3. novembra 1994, kjer jih bo pregledala žirija.

Med nami je nov publicist.
Sekcija SSK - Sovodnje
čestita svojemu dolgoletnemu in zvestemu članu
Remu Devetaku
ob vpisu v imenik publicistov FJK
26. septembra 1994

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
GORICA

Poklon vojnim žrtvam v Gonarsu

V nedeljo, 30. oktobra, bo ob 15. uri sv. maša v gonarski cerkvi, nato položitev vencev in petje ob grobnici.

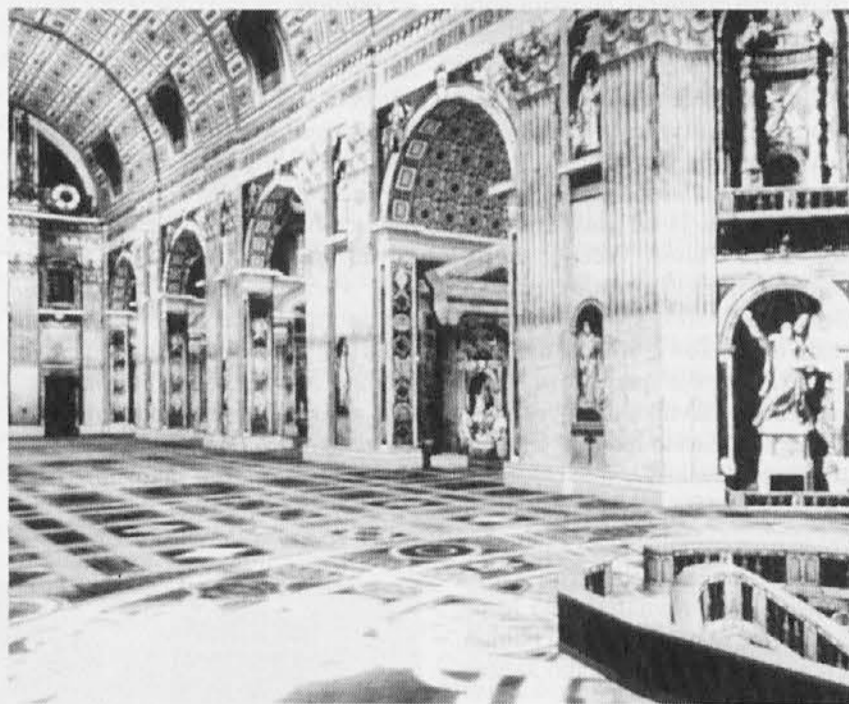
Sodeluje mešani zbor F.B. Sedej iz Števerjana.

V Bariju se lahko sprehajamo po baziliki sv. Petra v Rimu

V Centru za dokumentacijo v Bariju je ENEL predstavil najnovejše dosežke v informatiki za podjetniško komunikacijo. Virtualna resničnost in »cd rom« (posebni compact disk za računalnike) omogočata obiskovalcem čudovit izlet na meji med sanjami in resničnostjo.

Sprehajamo se med čudovitimi Berninijevimi stebri in se najdemo pred bronastim portalom, delom Filareta v XV. stoletju, ki nam v nenavadni tišini in mogočnosti odpira pogled na največji tempelj krščanstva. Nebeško vzvišena glasba nas v letu spremlja do stebrov, na katerih sloni baldahin, ki ga je Bernini postavil za streho papeževemu oltarju; dvigamo se proti kupoli, kjer odkrivamo novo in sugestivno perspektivo. Kot so bralci lahko že razumeli, smo v notranjosti bazilike sv. Petra v Rimu, kjer se lahko sprehajamo po tleh, obenem pa se lahko tudi dvignemo v let in z visokega opazujemo bogato arhitekturo. V resnici pa nismo v Rimu in bralce želimo opozoriti, da niti ne sanjamo. Smo v Centru za dokumentacijo ENEL v Bariju in prisostvujemo najbolj čudovitemu pogledu, kar smo jih imeli možnost videti na računalniškem ekranu. Vstopili smo namreč v najsodobnejši program virtualne resničnosti, ki ga je izdelalo električno podjetje v okviru programa Luce per l'arte. Program omogoča neverjeten in vendar realističen obisk stebrišča, bazilike in celo nekdanjega Konstantinovega jedra.

Kot znano, je pustila dolga rimska zgodovina vrsto stratifikacij različnih umetniških in gradbenih stilov; staro mesto je danes v glavnem preobčeno v renesančne in baročne umetnine. Bazilika sv. Petra je konkreten primer. Današnje poslopje z Michelangelovo kupolo se dviga na temelju nekdanje Konstantinove bazilike, ki je več kot tisoč let čuvala grob apostola Petra in je bila sama

Virtualna resničnost nam omogoča vstop v baziliko sv. Petra, medtem ko mirno sedimo pred računalnikom

zgrajena na svetem kraju, kjer so se nekoč dvigali poganski in krščanski mavzoleji.

Danes nam sistem, ki ga je izdelal ENEL, omogoča podroben pogled v to zgodovinsko resničnost. Tehnologija virtualne resničnosti obstaja namreč v simuliranem prikazovanju tudi nemogočih situacij, ki se lahko dotaknejo uporabnika tudi emotivno in z neverjetno realističnimi efekti. Primerni terminali in predvsem sistemi interaktivne grafike, ki v realnem času spreminjajo podobe in

pozicijo objektov ter jih usklajujejo z gibi gledalca, vzbujajo uporabniku iluzijo, da je fizično prisoten v kraju, ki ga poustvarja ekran. Tudi zvok je »tridimenzionalen«: če slišimo na svoji desni npr. šumenje vode enega izmed vodometov, ki so prisotni na trgu, in se začnemo z »joystikom« obračati v to smer, nam bo zvok sledil. Že lani nas je ENEL presenetil, ko nam je omogočil virtualni obisk bazilike sv. Frančiška v Assisi in možnost, da smo preko Giottovih fresk stopili v idealno mesto, ki

so ga sestavljale stavbe in poslopja, ki jih je umetnik uporabljal v svojih delih. Tedaj nas je tovrstna predstava skoraj šokirala; po enem letu pa so nam že bližje »revolucionarne« možnosti spoznavanja, ki jih nudi to sredstvo komunikacije. Vse to je mogoče s kančkom domišljije.

Prav tako spektakularen je bil drugi (izrazito tehnični) program, ki so ga predstavili v Bariju. Dve virtualni poti sta nam omogočili obisk hidroelektrične centrale Entracque, kjer smo lahko obiskali dvorane, v katerih so nameščeni stroji; v živo smo podoživeli proces energetske spremitve. Sugestiven način, s katerim se razume še tako kompleksen mehanizem.

Presenečenj pa še ni konec. Prostor za prodajo, ki so ga namestili znotraj Centra za dokumentacijo, nudi obiskovalcem tudi široko izbiro cd-romov, ki obsegajo najrazličnejše interesne sektorje. Nekaj zanimivih naslovov: Normani, Energija v kinodvorani, Energija in glasba, Povsod žuželke. Trud, ki ga vloga ENEL na področje komunikacije, nas danes ne preseneča več. Podjetje namreč že dalj časa uporablja tehnologijo kot bistveni element, s katerim spremljati spremembe, omogočati razvoj in uravnati kvaliteto uslug po vedno bolj kvalificiranih standardih.

Še zadnja pripomba: v Centru za dokumentacijo so pred kratkim prenovili dvorano za časnikarje in jo s tem prilagodili njihovim potrebam, saj se časnikarji vsako leto množično odzovejo vabilu na otvoritev razstave ENEL-a v okviru Fiere del Levante.

Solidarnostna izjava

Tajništvo Sindikata slovenske šole izraža dijakom vseh slovenskih višjih šol v Trstu in univerzitetnim študentom svojo solidarnost ob organizaciji manifestacije »Dokaži, da obstajaš«.

Z odobravanjem sprejemamo dejstvo, da bo slovenska mladina imela priložnost, da odgovornim v šolskih, družbenih in političnih ustanovah prikaže svoje poglede o manjšinski problematiki.

Obenem z veseljem ugotavljamo, da znajo naši dijaki in študentje odločno predstaviti svoja stališča in tako potrditi svojo osveščenost in pozornost do družbenih in političnih dogajanj.

obvestila

V DRUŠTVU SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV V TRSTU (ulica Donizetti 3), bo v ponedeljek, 31. oktobra 1994, okrogla miza slovenskih politikov ob 40-letnici konca Svobodnega tržaškega ozemlja. Začetek ob 20.30.

Baragov dom v Ricmanjih vljudno vabi na OTVORITEV RAZSTAVE IKON, ki bo v nedeljo, 30. oktobra, ob 16. uri, v okviru škofovega pastirskega obiska v župniji. Sodeluje pevski zbor Stu ledi (umetniški vodja prof. Tatjana Blokar). Razstava bo odprta do Božiča. Pri razstavi sodelujejo Silva Bogatec, Orlando Paolo, Paškval Zuanella, Lidija Sauli - Morovič, Boris Zuljan, Ellero.

SREČOLOV ZA MISIJONE bo letos v nedeljo, 30. oktobra, v župnijskem domu v Štandrežu. Začetek ob 16. uri. Poleg bogatih dobitkov je na programu vesela enodejanka Človek brez smeha štandreške dramske skupine. Srečolov bo v Štandrežu, ker je KD v popravilu. Isto nedeljo bo v Gorici misijonar Alojzij Letonja, ki je doma na dopustu. Ob 9. uri bo maševal na Travniku, ob 10.30 v Štandrežu; popoldne bo spregovoril tudi pri srečolovu.

V ČETRTEK, 3. NOVEMBRA, BO V BARKOVLJAH ob 17.30 sv. maša z uro molitve za duhovne poklice in za mladino. K čim večji udeležbi vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

V PETEK, 4. NOVEMBRA, BO G. JOŽE ŠPEH PRIČEL S KATEHEZO ZA ODRASLE. G. Špeh na zanimiv način obravnava Sv. pismo. Pridite, ne bo vam žal! Kateheza bo ob 16. uri v mali dvorani ob barkovljanski cerkvi.

URNIK POSLOVANJA TAJNIŠTVA SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE je sledeč: ponedeljek od 16. do 17.30; torek od 9. do 10.30; četrtek od 16. do 17.30; petek od 11. do 12.30.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta, 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV